

**Miracvla Quæ Ad Invocationem Beatiss. Virginis Mariae,
Apvd Tvngros, Camberones, Et Servios In Hannonia; ac
Dominam Gaudiorum in Picardia vulgò Nostre Dame de
Liesse dictam effulsere**

Caoult, Walrand

Coloniae Agrippinae, 1607

B. Mariae Exhilaratricis, Sive Norstrae Dominae Gaudiorvm Vvlgo Nostre
Dame de Lieffe dictæ, apud Picardos vera terque admiranda Historia ex
annlibus S. Ioannis Ierosolimitani excerpta, ac per ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-59700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-59700)

B. MARIAE

EXHILARATRICIS, SI-

VE NOSTRAE DOMINAE GAV-

DIORVM VVLGO NOSTRE

Dame de Liesse dictæ, apud Picardos vera

terque admiranda Historia ex annalibus S.

Ioannis Ierosolimitani excerpta, ac per Fra-

tre[m] Iacobum Boissium eiusdem ordinis Pro-

curatorem Generalem composita, recenter-

que ex idiomate gallico in latinum cum qui-

busdam eiusdem Domine illustri-

bus miraculis traducta.

TRES FRATRES GERMANI NO-

bili loco ex Francia oriundi Ascalonem per Sarace-

nos abducuntur, vbi eorum constantia diuersi-

modè probata & oppugnata, fortes

& inuicti in fide perse-

uerant.

CAPVT I.

Vccedente Fulquetio An-

dino, Comite ab Edeffa in

regnum Ierosolimitanum

per obitum Balduini, huius

nominis secundi, soceri

sui,

L 3

sui, regni prædicti Regis & ordine tertij, salutis nostræ anno 1131, a recuperatione verò eiusdem per Godefridum Bulonium facta, anno 320. Aegyptiorum Califus urbem Ascalonensem vnde quaque munitissimam, viginti miliaribus ab Ierosolimis distantem, obtinebat: quia verò per eam, vi pote virique regno prædicto finitimam, patebat transitus simul & aditus ex Ierusalem in Aegyptum, inde factum est ut eandem ingenui comeatu, omnique armorum genere, ac præsertim validissimo militum præsidio præmunerit, quod singulo trimestri, ad maiorem loci securitatem, commutabat. Quò fiebat ut Christiani, cum itaque adiacentia loca continuis hostium excursionibus infestarentur, insolitisque prope modum bellorum tumultibus sine periculatione quaterentur. Quibus malorum ærumnis distressus Rex Folquetius occurrere volens, hisce regionibus diligenter ab ipso perlustratis, decrevit apud se ab imis fundamentis Bersabean civitatem, hodie Eidelem dictam, construere & reedificare quatuor miliarium spacio ab Ascalone solummodò distantem, quò sic barbarorum impiissimos fucissimosque conatus & audaciam reprimeret ac perfringeret. Quod expedire ad modum re ipsa completum est, ac sine mora executioni mandatum, prout necessitas ipsa nullam admittens moram perurgebat, breuique temporis spacio

locus

locus factus est p̄gualidus expugnatuq̄ue difficillimus. Rex seriò apud se perp̄dens quãtopere expediret locum hunc fida custodia hostium incursiones tutum & incolumem conseruare, de fide virtutibusq̄ue Equitum Ierosolimitarum ordinis S. Ioannis (qui & hospitalij nuncupantur) nunc verò Rhodiorũ vel Meliteorum, certus effectus cum esset, utpote qui in omnem rei euentum fidem generositatemq̄ue suam sæpius reipsa testatam fecissent, illud ipsum eundem permouit ut eorundem fidei tutelæ ac regimini locum prædictum committeret, quod anno 1132. accidit. Hoc autem lubenti animo acceptantes, continuis prælijs Sarracenos præsidariosq̄ue milites Scalonenſes laceſcebant, & cum eisdem strenuè ad modum decertabant. Verum quemadmodum belli euentus & exitus varij sunt, victoriæ inclementia sæpe vaga & volubili nunc in hanc nunc in istam partem variè propendente, dicti scilicet ordinis Equitibus sæpe victoriam reportantibus, quandoque verò etiam in manus hostium miserè prolabantibus, die quodam (prout rem enarrat Melchior Bandinius olim eiusdem ordinis Vicecancellarius) cum prædicti Equites proſolita innataq̄; audacia & animositate è supra dicto fortalino Eidalem proſiliſſent mensis Augusti ann. 1134. imperiũ in hostes facturi, ut armorum vi eosdem compellerent dimittere

L 4 spolia

spolia & pecora quædam, quæ à Sarracenis
 abacta & per eosdem Christianis ablata fue-
 rant, contigit eos per Sarracenos fugam si-
 mulantes dolosè in locum insidijs destina-
 tum pertrahi, in viam, dico, quæ Ascalonem
 perducit, & qua insidias illis posuerant. Dum
 verò ardore nimio eos persequerentur, sese
 vndequaque infinita Sarracenorum turba
 cinctos conspexerunt: quibus cum diu admo-
 dum strenuissimè se opposuissent vim vi-
 nimosè repellentes, tandem cò miseriarum
 deuenerunt, vt cogerentur (vt pòte qui multis
 partibus & numero & viribus essent inferio-
 res) eorum furori cedere, ita vt non sine ma-
 gna confusione receptui canerent. Vade factum
 est vt plurimi in eo conflictu caderent,
 alij vulnerarentur non pauci, & quidam ab-
 ducerentur captiui: in quorum numero fue-
 res fratres germani natione galli, & prædicti
 ordinis Equites meritissimi è dicecesi Laudu-
 nensi oriundi: quorum maior natu ab Epe di-
 cebatur danasty seu Dominus, secundus à
 Marchoinio, tertius verò nullius dominij ti-
 tulo erat insignitus: qui multis à se bar-
 baris partim fortiter expugnatis, partim vul-
 neratis, partim etiam trucidatis, & ipsismet in-
 dentidem varijs plagis ijsque adeò grauibus
 penè extinctis, vt cum cæteris fuga salutem
 querere non possent, tandem in manus hosti-
 um deuenerunt, Ascalonemque postea abdu-
 ci

Et sunt. Ex inde, sanitate recuperata, in pristinum statum restituti, ubi barbari, diligenti inquisitione facta, intellexerunt nomen gloriæque celeberrimam, quam heroicis factis & sanctis suis moribus consecuti fuerant, Carum transmissi sunt, quasi prædictæ victoriæ spolia nobilissima, Sultanoque oblatis, qui tunc temporis Aegyptum sub Califæ imperio administrabat. Dicitur autem Sultanus vultu admodum efferato eos excepit, aliud nihil eisdem promittens quàm sine mora ad mortis supplicium eos breui pertrahendos, propter detrimenda & incommoda non contemnenda quæ Domini sui Califæ subditis intulerant. Quibusdam inde præterlapsis diebus, suavis & mellifluis sermonibus eos è contra aggressus est, illis persuadere volens, ut fide religionisque Christiana abnegata, falsam superstitionemque Mahumeti legem vltro amplexarentur, magna eis & præmia & merita promittens personis & meritis eorum condigna. Ad quæ sic proposita, Equites constantissimè responderunt se verè fideles ac Christianos esse, patriaque ab eis liberè deserturum omnibus bonis & commoditatibus suis in Syriam commigrasse, ibique sacrum habitum & ordinem religiosorum sancti Iohannis ab Ierusalem suscepisse, non alium in finem, quam ut pio zelo vitam suam Christo deuouerent pro tuitione simul & dilatarione

L s fidei

fidei Christiana, ideoque magis quam antea
vnquam decreuisse, simulque paratissimos esse
se milles (si id possibile foret) emori, duraque
mortis tormenta quouis modo perpeti, quam
diris & iniquis eius petitionibus acquiescere
Sultanus, hoc audito responso, grauissime ira
incensus iussit eos asperissimis carceribus man-
cipari, quibus in custodiam Sarracenum que-
dam Christianorum hostem infensissimum
præfecit, & pro annonâ solum panem & a-
quam eis constituit. Veruntamen cum illud
vnum assequi magis magisque prætenderet,
vt captiui scilicet a sua sententia resillirent,
propositumque suum miserè mutarent, om-
nem nauauit operam, nullumque non mouit
lapidem vt pios Dei cultores faceret per apo-
stasiam impios fidei desertores. Quam ob-
causam peritissimos quosque totius Aegipti
Sacerdotes ac Marabutios (sic enim eos nun-
cupant) ad se euocari mandauit, quos in di-
ctorum Equitum carcerem misit hanc rem
expressè illis dans in mandatis, vt explora-
rent vtrum per artes & scientias suas diaboli-
cos modos valerent eos perducere ad fidem Ma-
hometanam. Ministri isti satanæ mandatum
hoc pro acceptissimo habuerunt, vipote qui
pro certo sibi persuaderent se victoriam in
hoc conflictu reportaturos super vana sciētię
ostentatione & gloria, simul & blandis pro-
missis

missis honorificisque titulis, quos illis erant
proposituri, fundato. Denique (quod illis ad
præstandum maiorem addebat animum) quia
existimarent sibi negotium esse certamen-
que cum viris incundum, qui arma magis quàm
litteras profiterentur. Verùm quemadmo-
dum Deus Optimus Maximus nunquam eos
deserit, qui spei suæ anchoram siacere in eo
constituunt, ex totoque cordis medullitio
eius opem piè implorant & experunt. Sic etiam
Equites ita corroboravit confirmavitque, vt
dictorum Marabutorum verbis sophisticis,
tanquam solidissimæ petræ ab alto firmiter
fundatæ, nullatenus permoueri potuerint,
sed è contra multo rubore suffusos ac deni-
que deuictos à se dimiserint. Qui Sultano po-
stèa retulerunt tantam Equitum esse constan-
tiam animique robur tantum, vt impellibile
foret eorum in credendo fidem contumere, ne
dicam labefactare. Quod ille subintelligens,
ita vehementer in Marabutos suos stomacha-
ri cœpit, talisque eum contra eos furor inuasit,
vt eosdem à se atrocibus & contumeliosis
verbis abigeret. Istud nihilominus minimè
eum retardauit quo minus impios suos co-
natus prosequeretur, verùm magis quàm an-
teà effervescentes die noctaque nihil præ-
ter ea medicabatur, quibus dictos Equi-
tes ad Mahomeisimum pertrahere pos-
set: Eoque insuper vesaniæ profectus pertri-

nax in suo sensu, vi (quo sic optata sine infelix potiretur) decreuerit media omnia & remedia humana quantumlibet detestanda & putenda adhibere. Erat autem illi filia nomine Ismeria adhuc iuuenula adeò naturæ donis exornata quam sui temporis vlla alia, ac in ijs quæ suæ religionis erant optimè edocta. Persuadebat autem ille sibi mediū istud maximè idoneum futurum, viamque sibi sic parandam iri, qua ad id quo tendebat commodè pertingeret, & qui omnibus alijs machinamentis nihil euincere potuerat, se dilectæ filiae suæ Ismeriæ eximia pulchritudine, blandimentis & lenocinijs consecuturum sperabat, sic vt Equites, eius concupiscentia vanè illecti, facilè in eius sententiam irent, ac eius petitioni non grauatè acquiescerent. Furibundum hoc ac diabolicum contra naturæ legem initum à se consilium filiae suæ aperire nec horruit nec puduit, eā sollicitas vt quod consulebat alacriter exequeretur, ad idque præstandum omnes quos poterat naturæ nervos ac industriam intenderet: imò, quod dictu audituque magis horrendum est, omnibus etiam Equitum petitionibus quantumlibet prauis & impudicis volens lubensque obtemperaret, cetera nihili faciēs modò in eisdem victrices palmas tandem reportaret. O enormen, ô brutalem & supra quàm dici potest, barbaram impietatem. Haud dubiè hoc

in ac

in negotio Sathan omnes ingenij sui vires technasque contulit. Nihilominus tamen cunctipotens Deus qui ex grauissimis peccatis sepe numero non exiguas suscitatur benedictiones, non solum modo voluit hac via & ratione ad fidei nostrae lumen heroissimam iuenculam pellicere: sed in super Equitum constantia & meritis Galliam nobilissimo pretiosissimoque donario ac pignore plane caelesti, cui simile nusquam habet, condēcorauit: imagine videlicet miraculosa, quae etiamnum B. Mariae exhilaratricis titulo nuncupatur, & hoc quidem modo admirando, quem postea referemus.

*ISMERIA EQVITVM CARCEREM
ingressa vario conatur eosdem à Christiana
religione ad Mahumetanam
traducere.*

CAPVT II.

CVM Ismeria hoc à patre in execrandis mandatis haberet, desiderans illud ad patris beneplacitum exequi, sibi que in sua pulchritudine dicendique facultate non parum fidens, è vestigio ad carceres, in quibus equites detinebantur inclusi, festinans properauit: vbi blandē eis ab ipsa salute impertita, eisdem dixit se Sultani filiam, & quod commiserationis affectu erga eos per-

L 7 meta,

mota, eisdem personaliter inuisere illi esset
animus, sciens Sultani voluntatem in hoc po-
sitam, ut illis omni tormentorum genere,
quæ humanitus excogitari possunt, excrucia-
tis, tandem acerbissima morte vim illis ma-
nusque violentas inferret, nisi Christianam
religionem abnegare & Mahumetanam se-
qui mallent: quapropter eos obnixè rogabat
ut miseriam, in qua obstinationis suæ vicio
versabantur, diligenter attenderent: quod si
facerent, eiusque petitioni lubenter annue-
rent, eisdem à patre Sultani ingentes opes
eximiosque honorum titulos polliceba-
tur, affirmans in omni rerum euentu
se illis subsidio futuram, ac pro il-
lis apud patrem fideliter
intercessuram.

1534.

TISMERIA, PROPTER EQUITVM

constantiam, nihil proficiente, Sultanus eis

extrema quæque commina-
tur.

CAPVT III.

Equitibus magnoperè mirantibus hanc
eximie pulchritudinis tum etiam aliarum
naturalium perfectionum donbus condeco-
ratam filiam intra carceris angustias sese cum
illis recepisse, ingentes ei gratias pro maxima
eius humanitate, qua in loco tam vili & abie-
cto erga tres captiuos vtebatur non ingrati
retulerunt. Sed quantum ad munia & munera
quæ illis ab illa offerebantur, attinebat, re-
sponderunt Sultanum hac in re oleum & ope-
ram perdere, nulloque modo vana aliqua spe
illectum persuadere sibi debere passuros se ab
illo, precio tam charo coemendos: nam ubi,
suscepto à se Equitum ordine, nomen militiæ
dederunt, armaque in sacræ legis fideique
Christianæ defensionem sumpserunt (quam-
uis pro tempore, utpote qui tum captiui & ma-
cipia cum essent, non possent eius rei armo-
rum vi experimētum facere) paratissimos se
prohibebantur ad quælibet tormentorum gene-
ra fortiter obeunda & mortē denique ipsam
quantumuis acerbā pro fidei cōfessione equo-
animopreferendā. quæsi iā re ipsa fecisset, nihil-
ominus tamē minime adhuc p̄ infinitis benefi-
cijijs

eijs se satisfecisse iudicabant quibus redemptori nostro Iesu Christo in perpetuum deuincti manebant, qui cum vniuersorum sit Deus, creator, Rex & dominus, tamen vt nos à gehennæ pænis æternis redimeret, & à potestate diaboli saluos eriperet, tantopere se ipsum humiliavit exinanivitque, vt carnem humanam è gloriosæ Virginis Mariæ castissimis visceribus assumpserit, vt homo fieret nõ alium in finem, quàm vt triginta trium annorum spacio in hac lacrymarum valle vitæ inopem continuis laboribus & ærumnis plenam duceret, & ad extremum post infinita se tolerata supplicia in cruce pendens mortem ignominiosissimam sustineret. Ex quibus Equitum sermonibus sumpsit Ismeria disputandi materiam, probare volens religionem suam veram esse & solidam, Christianam verò vanam & fallacem: Equitum tamen rationes & argumenta solidissima & convenientissima silentium eidem, non sine eiusdem pudore & verecundia, imposuerunt, sicque recessit ab eis scrupulis anxietatibusque plena, suspectam habens legem Mahumetanam, patremque suum omnium, quæ inter se & Equites dicta factaque fuerant, admonuit: vnde in talem subitò versus est rabiem & furiam, vt decreuerit eos diro mortis supplicio afficere. Quapropter iussit vt in carceres molestiores & tenebricosos traherentur comprimerentur, & panis

panis portio, quæ eis in dies singulos concedi consueuerat, ex parte subtraheretur. Quod ut securius, omnique in oppositum formidine seclusa executioni sine fraude doloque mādaretur, carceris custodi clauēs abstulit, casq; Ismeriæ conseruandas dedit, ut sola sine comite eos accederet, eisq; panem solum & aquā deferret, idq; in tam modica quantitate, ut vix per eam, nisi admodum difficulter, eorum vitam sustentare posset: hac ratione videlicet, quemadmodum etiam per continuam filia suæ cum eis conuersationem, adhuc futura sperans, ut in suam tandem pertraherentur sententiam, impiæ suæ voluntati plenè moregerentes.

*ISMERIA HORTIVM SYAVIBV8
verbis plurimū commota petit sibi ab eis B.
virginis imaginem fabricari.*

CAPVT IV.

ISmeria, Equitum blandissimis verbis pūatistq; colloquijs, vel potius instinctu diuino iam pridem permota. volens corū animos quæstionibus exagitare simul & eorundem audite responsa, carcerum custodiam lubens acceptauit, in quos summo mane subsequētis diei solam se intromisit. Portisq;

que ab ea referatis, & tribus Equitibus ab eadē humaniter saluere iussis, patris mandatum excusauit, quo fiebat vt nec cibum nec potum lautiozem, neq; etiam in maiori quantitate eis detulisset, dicens eorum nimiam obstinationem eius rei causam esse: quapropter supplicibus votis postulabat ab eis, vt eius sanum consilium sana mente amplexarentur, quo salutem animarum suarum possent procurare, à tam multis miserijs & molestijs se ipsos liberare, bona temporalia non parca possidere, tandemque ad summos honores feliciter pertingere. Iterum vero noua eos disputatione aggressus est, in cuius disputationis decursa ac discursa Equites domini nostri Iesu Christi gratia suffulti ita deducide profundissima misteria incarnationis verbi æterni, vitam, miracula, mortem, resurrectionem & ascensionem Iesu Christi, virtutes, prærogatiuas, merita, immaculatam virginitatem ante partum, in partu & post partum gloriosissimæ Virginis Mariæ proposuerunt, propositaque explicuerunt, vt domina Isneria ex Equitum suauis mellifluaque sermone non modicè permoneretur, eorumque verba ipsi tela flammantia esse viderentur, quæ cor eius penetrabant, cordisque penetratia mirum in modum accendebant. Domum verò regressa in conclauem suam se solitaria recepit, ibique spiritu gembundo graues gemitus a-

mirat

minique suspiria emisit; Equitum autem dulcia verba, præsertim verò ea quæ de B. Mariæ Virginis excellentia & dignitate audierat in memoriam piè reuocans, eaquæ sedula mente apud se meditans, identidemquæ reuoluens magnum & singularem suauitatis gustum intra cordis medullitium sentire sibi videre visâ est, sic vt vnaquæque hora mille anni viderentur ipsi, donec crastina luce suborta carceres repetere possset, simulque hac ratione illi daretur facultas prædictos Equites audiendi de hac eadem materia differentes: qui eam ex verbis eorum mirabilem dulcedinem excipere animaduertentes, felicem rei successum sperarunt, simulque ad fidei nostræ mysteria capessenda eam idoneam facere studuerunt, sicuti etiam gloriosæ Virginis Mariæ Dei matris vitam & miracula pro suo posse ac modulo ipsi enarrare conati sunt. Vnde & accidit ipsam tantopere ijs quæ de illa dicebatur affici, vt die noctuque nihil aliud mente pertractare videretur. Et quemadmodum is qui constanter diligit, continuè imaginem rei à se amate in conspectu suo esse repositam semperque sibi adesse præsentem concupiscit: ita prædictæ heroiissæ oborta est, & in dies horasque singulas accreuit voluntas quædam permagna & affectio imaginem eius conspiciendi, cuius virtutes tam varias, admirandasq;

præ-

prærogatiuas sermonibus suis & dignis præconijs antea Equites celebrarant, gloriosam videlicet Virginis Dei Genitricis. Vnde die quodam petijt ab eis vtrum penes se aliquam eius non haberent imaginem. Cui cum se non habere respondissent, subiunxit illa dicens: si possent & vellent sibi vnam fabricare, illis, inscio patre, quæ ad victum forent necessaria proferret in iusta quantitate promittens insuper se eosdem in libertatem restitutam, mediaque opportuna in Syriam, vel quo placeret, tuto redeundi præbituram. Qui ex eis maior natu erat, promisit, modò ligna & ferramenta proferret, se piam eius voluntatem executurum: Vnde plurimum exhilarata est. Verùm simulatque è carceribus illa discessit, iuniores magno stupore correpti propter fractis promissum, quod illis impossibile videbatur, non sine impropetijs cum leuitatis accusabant, vtpotè qui id promiserat, ex cuius promissi violatione heroiffa posset contra eos maioris odij & indignationis occasionem sumere, & tandem deterius cum eis agere. Quibus respondit ipse eos minimè debere huius rei felicem exitum in dubium vocare, sed è contra sibi certò persuadere Dominum nostrum Iesum Christum, simulque gloriosam Matrem eius, ad quorum gloriam & honorè, Hæmeriæque salutem tali se promisso obstinasset

xerat, illis hoc in negotio pia sua ope & misericordia ad futuros.

IMAGO SACRA DIVINITVS BELATA
*mirum in modum in B. virginis amplexibus
Ismeria rapuit animum & mentem.*

CAPVT. V.

DTe subsequenti ad Equites redijt secum ligna & instrumenta deferens fabricanda imagini necessaria cum copiosa annona, rogans eos vt in ea formanda adeo diligentem nauarent operam, vt in diem sequentem comperiret imaginem omni ex parte completam & absolutam. Vbi recessit heroiſſa, fratres duo iuniores denuo in stuporem propter concepti operis perseverantem in seniore voluntatem, versi, iterum eidem imprudentiam suam exprobrare ceperunt, vt pote qui vane id promississet quod prestare nullatenus posset. Sed ille hominis constantis animum proferens dixit eis non debere Dei omnipotentiam illo modo limitare, certisque finibus & mensuris vane circumscribere, a quo, gloriosae Virginis Mariae interuentu, omne solatiu & subsidium expectare poterant & debebant: quam etiam ob causam eorum esse officium, pijs effusis precibus, pie ad eos suum captare per-
fugium

fugium, eorumque sincero mentis affectu implorare sanctum auxilium. In hac autem spe diuinitus consolidati sanctum hoc sequentes simul & exequentes consilium, grauis eos inuasit sopor. Et sub mediæ noctis silentium, carceris locum tenebrosus splendor maximus circumfulsit, quem odor suauissimus comitabatur angelorum que melodia iucundissima, quæ Equites à somno excitauit. Quibus visis & auditis vehementer prima facie obstupescere, utpote qui iudicare non poterant per somnium ne an te ipsa contigissent ista. Verum ubi sibiipsis restituti sunt imaginem quandam gloriosæ Virginis Mariæ iuxta maiorem natu positam viderunt, quam placuerat Deo pro infinita bonitate sua & misericordia illis transmittere. Quamobrem tres illi fratres in genua proni confestim ante illam corruerunt, diuinæque maiestati deuotè gratias pro maximo hoc munere ac fauore in extrema necessitate accepto non ingrato animo retulerunt. & hoc quidem in sancto exercitio vsque ad Ismeriæ aduentum perseuerarunt, quæ summo desiderio videndi imaginem sibi ipsam permota, ad carceres, prima luce suborta, perrexit multis cibarijs onusta: quorum ubi portas aperuit, simulque splendorem & odorem insolitum cōspexit, Equites interrogauit vnde tale quid procederet: qui, propterea quod toti deuotis
suis

suas precibus essent intenti, eius in carcerem
aduentum perceperunt, neque quid ipsa ab e-
is petierat audierunt: quæ causa fuit cur carce-
rem subintrans proprius illos accederet: vbi
tum eam agnoscentes, ipsi in hæc verba locu-
ti sunt. O Domina heroïssa ecce imago sacra-
tissima quam tibi promisimus, quam que diui-
næ maiestati placuit nobis coelitus hac nocte
immittere; pro certo tibi affirmantes illam
hominum arte & industria nullatenus confe-
ctam: in cuius rei fidem videas, si lubet, ligni
portionem quam ipsa detulisti non minus in-
tegram, quam erat tempore quo nobis eam
obtulisti. Simulatque dicta heroïssa eam fuis-
set intuita, magno cum deuotionis affectu
poplite genuque flexo in terram se coniecit,
dicens. O imago eximia atque preciosissi-
ma, quamuis ita se res habeat quod sis supra
modum formosa & omnium oculis gratissi-
ma, nunc tamen firmiter credo gloriosam
VIRGINEM per te representatam infi-
nitis partibus te excellere in decore & pul-
chritudine. Denique post complures alias
orationes non dissimiles, ab Equitibus ob-
nixè petijt quatenus ei hanc imaginem do-
nare vellent sub hac conditione & protesta-
tione, quod ab illa ipsa hora sectam MAHV-
METANA M abnegare illi foret ani-
mus, simul & pia voluntas seipsam pio pijs-
simæ

simæ nec non & gloriosissimæ Virginis Mariæ & filij eius Iesu Christi seruitio mancipandi. Cui eius petitioni Equites facillè annuentes de nouo ipsis testificata est se infallibiliter quod promiserat executioni mandaturam, & eos intra paucos dies libertate donaturam. Tunc Equites propter animi voluptatem non modicam immodicamque hilaritatem, quam intra cordis sui medullas experiebantur, quæque propter heroiisæ conuersionem conceperant, dictæ imagini indiderunt nomen significans bonum omen: nomen, dico Mariæ Exhilaratricis. Ismeria ergò imaginem in proprias ædes deportauit, quam & postea supra tapetum nobilissimum pijsimè deposuit, ac iterum maxima cum reuerentia complures in eius præsentia easque humiles fudit preces, gloriosæ Virginis Mariæ opem efflagitans, quatenus eam doceret simul & subministraret media quibus Christianam religionem profiteri posset & Christianorum sacro numero feliciter ascribi, quia casu quo id pater suus resciret, fortiter ei semper obstitere, piosque eius conatus pro virili interromperet. Cùm finitis precibus longo tempore ante imaginem in cōtemplationis officio perseuerasset, eandem panno serico auroque contexto inuoluit, & in quadam arca recondit: postea vero ad patrem se contulit, cui pro certo affirmauit Equites intra breue temporis interuallum illi per omnia obsecuta-

secuturos: Ex quo maxima voluptate & animi oblectatione perfusus est, filiamque insuper ut rem feliciter inchoatam feliciter ad optatū exitum perduceret, est cohortatus. Verū illa (cuius animus erat ex diametro contrarius) imaginis amore, quo plurimum capiebatur, avidissimè detenta, non potuit cum imaginis absentia diutinam patris ferre presentiam, sed confestim discessit ab eo. Domum verò reuersa, imaginem deuotè resumpsit, cuius conspectus incredibilem illi adferebat animi iucunditatem: tuncque ad B. Virginem conuersa, talem ei ante eius imaginem obtulit precem.

B. VIRGO ISMERIAM DORMI-
entem alloquitur, & quomodo ipsa cum Equitibus in Galliam vsque miraculose appulerit, proponitur.

CAPVT VI.

O Virgo sanctissima & cœlestis, non sine causa eaque iustissima te Equites Mariæ Exhilaratricis titulo insignitam voluerūt, quandoquidem gratia tua sanctissima in tuæ solius imaginis contemplatione tantam lætitiæ exuberantiam in omnibus animæ facultatibus hauriam, lætitiæ inquam, inastimabilis

bilis, ac voluptatis incomparabilis, humili-
 me te deprecor quatenus pro me apud vnoū
 eumque dilectissimum filium intercedere di-
 gneris, vt Christiana effici merear, & sub fi-
 nem vitæ meæ tibi seruire valeam in terris, re-
 que præsentem intueri in cœlis: etenim quan-
 do quidem in sola imaginis tuæ contempla-
 tione tanto hic in terris perfundor animi gau-
 dio, quamnam erit felicitas perfrui in cœlis fe-
 licissimo tuo consortio? Hunc in modum Is-
 meria reliquum diei cum notabili parte no-
 ctis transegit. Insuper cum ipsa in somnum in-
 cidisset, sibi in somnijs B. Virginem Mariam
 videre visa est, quæ eam sic compellabat, di-
 cens: Ismeria bono animo esto, ac in filio
 meo vniuersorum Domino securè confidito:
 Exaudita est tua oratio: nam pro te pijs pre-
 ces ipsi obtuli, & ipse te in prædilectam fami-
 lam elegit Equites è custodiæ molestijs libera-
 es: a qua baptismali in salutem ablueris, & Ma-
 riæ tibi nomen erit, quo ipsam et nuncupor.
 Gallia per te thesauro inestimabili, donisque
 innumeris decorabitur, cuius thesauri ratio-
 nè nomen meum tibi magis quam præteritis
 temporibus omnium sermonibus extollerur
 ac celebrabitur. Postea verò æterna cœli glo-
 ria tecum feliciter poteris per immensa sæ-
 culorum sæcula: quibus dictis ipsa confestim
 disparuit. Hisce autem ita transactis euigila-
 uit Ismeria, sentiensque cubiculum suum va-
 rijs

rijs ac innumeris odoribus admirandisque suauitatibus vnde quaque perfusum, putabat se in paradisi delicijs conuersari, ijsque ex parte suauissimè percipi. Quamòbrem nulla interposita mora surrexit e lecto, & ante imaginem orationibus institit vsque in diem subsequentem, omnino resoluta ad exequendum diuina monita, quæ acceperat in iam dicta visione nocturna, Collecta igitur à se sarcina monilium preciosissimorum quæ penes se habebat, pecuniaque non modica secum assumpta, ac in intempesta noctis sequentis silentio imaginem deportans ad carceres lata contendit, quos miraculose patentes offendit, quemadmodum etiam Equites graui somno sepultos reperit, quos & idè excitauit: Excitati verò nimio stupore, propter eius aduentum in carcerem hora tam insolita, correpti, quid dicerent, cogitarentue non habebant, voce scilicet præ timore & pauore faucibus adhærescente: vbi autem quæ ipsi contigerat, quæ uè ipsa facere decreuerat intellexerant, admodum magno repleti sunt gaudio.

Illam ergo eos cohortata est, vt eam alacriter promptecue sequerentur, in Deo gloriofaque VIRGINE MARIA (cuius imaginem piè gestabant manibus) confidentes se ab omni infortunio præseuandos, ad portumque FELICEM felici-

citer perducendos. Simul autem è carcere pro-
deuntes, vastissimum Cairum absque vlla re-
mora & impedimento pertransierunt, tanis-
perque processerunt quò vsque ad quoddam
Nyl: astuarium pertigerunt: quod quomodo
transirearent nescientes, simulque sibi pluri-
mum metuentes ne si Sultanus de fuga eorum
filiæque discessu admonitus subito mitteret
quosdam qui eos vestigijs omnibus ynde qua-
que conquirerent ac infestarentur: inde fie-
bat vt admodum dubij anxijque hærent. In-
terea temporis quo tam imminenti periculo
mederi cogitabant, perceperunt nauiculam
quandam ab altera littoris parte versus eos
aduolantem, cuius clauum gubernaculum-
que quidam adolescens tenebat, qui in hunc
modum eos affatus est: ingredimini, inquit,
hoc nauigiolum & vos ad littus vsque inco-
lumes deducam: mentem vtique vestram a-
nimumque noui. Cuius blandæ voci absque
contradictione morem gerentes, confestim
ad rippam oppositam perducti sunt. Vbi ve-
rò ad terram appulerunt, simul cum nauigio
disparuit homo: iter autem suum sine inter-
missione facientes, cum ferè totam noctem
in via laborassent, Ismeria ab iunere fatigata
suos viæ comites rogauit vt fessa membra
modica quiete refocillari sinerent. Quapro-
pter à via regia paululum declinantes, ad
quendam rubum sese receperunt omnes, ibi-
demque

demque somnus inuasit omnes: Sicque graui
somno correpti in patriam suam nataleque
solum miraculosè iuxta fontem quendam
sunt translati: quo in loco scilicet Comopo-
lis B. Mariæ Exhilaratricis, nunc sita est. Vbi
postea à somno euigilantes, Ismeria Equiti-
bus dixit: re ipsa comperio visionem meam
felicem sortitam effectum, nosque in Galliæ
finibus residere. Inter hæc autem mutua collo-
quia non longè ab eis vtricularium vtre
suo lustrantem audierunt: quam ob causam
recta ad eum contenderunt, Ismeriam iuxta
fontem relinquentes: quæ sibi metuens ne sui
obliti eam in totum desererent, magna cum
festinatione eos insecuta est, imaginis oblita,
quam iuxta fontem reliquerat. Vbi vero ad
opilionem, cuius nunc harmoniam audierat,
appulerunt, idiomate ab eo Arabico petie-
runt quonam in loco tunc versarentur, sibi
persuadentes se adhuc Aegypti fines tenere:
Quibus respondit se quid vellent non intelli-
gere, utpote qui lingua incognita ac barbara
cum ipso agerent. Tunc autem per opilionis
colloquia toti admirabundi agnouerunt se
Galliæ partes tenere & quidem Marchiæ (cu-
ius territorij ipsi erant dynastæ & domini)
vicinas. Quod gloriosæ Virginis Mariæ me-
ritis & precibus acceptum referentes, in ge-
nua proni corruerunt omnes, eique summa
cum humilitate gratias quas potuerunt maxi-
mas

mas egerunt, & magna cum animi oblectatione versus Marchiam, dicto pastore omnium comite, iter facientes, Ismeria recordata est imaginis, à se iuxta fontem depositæ, ibidemque per incuriam omissæ: Equitesque obnixè rogauit vt fontem vnde venerant cum illa repeterent, imaginem resumendi asportandique causa, quam aquis vndique conspersam reppererunt: fontanis videlicet aquis, mirabile dictu, è fonte exilienubus, vt quamuis illæ rationis forent expertes, debitos tamen illi exhibuerunt honores: Vnde & accidit aquam illam multis annorum curriculis, propter dictæ imaginis contractum, sanasse varios malè febre affectos, alijsque infirmitatibus diuersimodè oppressos.

ORIGO TEMPLI B. MARIÆ
Exhilaratricis demonstra-
tur.

CAP. VII.

IMagine per Ismeriam resumpta, vnanimi consensu decreuerunt dicto in loco eadem sacram in honorem B. Virginis Mariæ edificare, vt in ea dictam imaginem reuerenter multo cum honore deponereat, simulque in prodigiosi raptus eorum translationisque miraculosæ sempiternam memoriam. Verum
quia

quia locus huic ædificio extruendo parū in-
doneus & conueniens videbatur, supradictus
opilio locum alium non longe ab isto distitū
eis ostendit, vbi nosocomium seu hospitium
constructum visebatur. Illo ergo in loco sta-
tuerunt Equites dictam ecclesiam proprijs
sumptibus ædificare: cupientesque illo ipso
die sub horam matutinam in Marchiense ca-
strum venire, incæptum iter profecuti sunt:
cumque horum quendam pertransirent, Is-
meria experta est in instanti imaginem tanti
sibi ponderis & oneris esse, vt coacta fuerit e-
am supra terræ superficiem deponere. Quo
iudicio diuinitus illis dato subintellegerunt
illum verè locum esse à Dæo præelectum, in
cuius ambitu gloriosa Virgo Maria volebat
imaginem suam collocari ac debito cultu ho-
norari. Quapropter nouo voti vinculo sese
obstrinxerunt ad ecclesiam prædictam dicto
in loco secundum illius beneplacitum con-
struendam. Vix autem votum emisserant, &
ecce, mirabile dictu, imago naturalem qua
antea habebat resumpsit qualitatem natura-
leque pondus. Ea que deuotè denuò assum-
pta, Marchiam versus ac deinde Eppeam iter
facientes, aspirarunt: vbi magno parentum
subditorumque gaudio & applausu, eo quo
digni erant honore, excepti sunt. Per aliquot
autem dies ibidem lassis membris data quie-
te, LA VD V N V M iuerunt Ismeria com te,

quæ per dictæ ciuitatis Episcopum è sacris fontibus in vitam nouam est regenerata, Mariæ illi indito sacro nomine Postea verò ab eodem Episcopo impetrarunt facultatem ecclesiã construendi, pro: ipsi antea promiserant, atque etiã determinauerant, iuxta scilicet nosocomium ipsi ab opilione antea prænotatum. Ibidem sacra per eos extracta ædicula, sanctam eodem in loco, venerationis ergò, exposuerunt imaginem. Sed quis rerum cumentus: sanè magnopere admirandus: die siquidem subsequenti eam in supradicto viuidario compererunt. Ex duobus autem hisce ad oculum diuinitus patratismiraculis manifeste agnouerunt se dictam ædiculam in horto supra memorato construere debuisse: cui lubenter annuentes, paruam ædiculam ex ramis, quo potuerunt modo, fabricauerunt, aliud præstantius ædificium cum tempore præstolantes. Vbi verò locum istum sibi coemerunt, fundatores extiterunt ecclesiæ, quæ etiãnum hodie visitur, atque sub Mariæ Exhilaratricis suauissimo nomine admodum vbiuis terrarum celebris extat & famosa. Quo in loco diuinæ complacuit maiestati gloriosæ Virginis Mariæ interuentu complura (quemadmodum & in dies fere singulos adhuc eduntur) eaque maxima & præstantissima edere miracula. Maria autem (cui antea Ismerig nomen erat) iuuenula herosilla reliquum idque modi-

modicum vitæ suę tempus in continuis precibus, ieiunijs ac elemosynis transegit, & quidem in societate sanctoq̃ue consortio matris Equitum sæpè nominatorum, quæ erat heroïssa vitæ admodum sanctæ & exemplaris. Vbi verò cessit è vita, vitam scilicet miseram cum beata commutans, corpus eius in eadem ædicula B. Mariæ Exhilaratricis tumulo mandatum est. Hæc autem historia inter scripta Fratris Melchioris Bansi, olim ordinis Sancti Ioannis Ierosolymitani Equitis, reperta est ad Dei, sanctissimæque Matris eius maiorem gloriam, cunctorumque in Christo fidelium consolationem maximam, vt discant Dei matrem pio cultu semper honorare, ac in omnibus suis angustijs debita cum humilitate & reuerentia eius opem implorare.

M 5

MIRA